

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie komunikatu Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Rozwijanie europejskiego wymiaru sportu”

COM(2011) 12 wersja ostateczna

(2012/C 24/23)

Sprawozdawca: **Alfredo CORREIA**

Dnia 18 stycznia 2011 r. Komisja Europejska, działając na podstawie art. 165 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, postanowiła zasięgnąć opinii Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie

komunikatu Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Rozwijanie europejskiego wymiaru sportu”

COM(2011) 12 wersja ostateczna.

Sekcja Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Obywatelstwa, której powierzono przygotowanie prac Komitetu w tej sprawie przyjęła swoją opinię 28 września 2011 r.

Na 475 sesji plenarnej w dniach 26–27 października 2011 r. (posiedzenie z 26 października) Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny stosunkiem głosów 79 do 2 – 8 osób wstrzymało się od głosu – przyjął następującą opinię:

1. Wnioski i zalecenia

1.1 EKES podkreśla swoje ogromne zaangażowanie w rozwijanie europejskiego wymiaru sportu i swoje zainteresowanie tą kwestią. Konieczne jest zapewnienie ciągłości polityki na rzecz rozwoju sportu w UE, we współpracy z państwami członkowskimi oraz przy poszanowaniu zasady pomocniczości, ograniczając się do kompetencji przyznanych na mocy traktatu.

1.2 Sport przyczynia się w oczywisty sposób do promocji zdrowia fizycznego i psychicznego oraz do kształtowania wartości takich jak dyscyplina i duch zespołowy, które przyczyniają się do integracji społecznej. Uprawianie sportu odgrywa zasadniczą rolę w zapobieganiu różnym chorobom. Problemy zdrowotne bezpośrednio przekładają się na niski poziom aktywności obywateli. Uprawianie sportu zwiększa jakość życia i oczekiwaną długość życia Europejczyków, a także produktywność i konkurencyjność gospodarki europejskiej. EKES wzywa do propagowania aktywności sportowej i podjęcia przez UE działań w tej dziedzinie.

1.3 EKES zwraca uwagę na problematykę dopingiu w sporcie. Konieczne jest przeprowadzenie dyskusji na szczeblu UE i państw członkowskich na temat walki z tą plagą społeczną. Doping może zagrażać zdrowiu sportowców, przede wszystkim grupie młodych amatorów, a także zabija ducha sportu.

1.4 Komitet z zadowoleniem przyjmuje stanowisko Komisji w sprawie uprawiania i rozwoju sportu w ramach edukacji, zgodnie z wcześniejszymi zaleceniami EKES-u⁽¹⁾. EKES podkreśla znaczenie ulepszenia kompleksów sportowych, szatni i pozostałej infrastruktury, aby zapewnić możliwość uprawiania sportu w dobrych warunkach i po niższych kosztach.

1.5 Przedmiotem szczególnej troski EKES-u jest zapewnienie wysokiego poziomu kształcenia sportowców. Zbyt często młodzi ludzie rezygnują z edukacji na rzecz sportu. Konieczne jest stworzenie warunków pozwalających na rozpoczęcie i rozwój profesjonalnej kariery zawodowej bez rezygnacji z nauki, na zasadzie równoległych karier. Stosowanie tej zasady jest ważne również po to, by sportowcy kończący karierę sportową mogli wrócić na rynek pracy, posiadając niezbędne kwalifikacje. Aby osiągnąć ten cel, należy wspierać szkolenie trenerów, aby umożliwić im przekazywanie określonych wartości swoim podopiecznym.

1.6 Przemoc w sporcie jest godna ubolewania i wymaga zdecydowanych działań na rzecz jej wyeliminowania, zarówno poprzez nadzór, jak i odpowiednie przepisy prawa karnego. UE może i powinna koordynować inicjatywy państw członkowskich, aby usprawnić wymianę informacji na temat najbardziej skutecznych sposobów działania.

1.7 Zdaniem EKES-u należy poświęcić szczególną uwagę najmniej uprzywilejowanym grupom w sporcie, takim jak osoby niepełnosprawne i starsze. Mają one prawo do aktywności sportowej w warunkach równości. EKES przypomina, że UE jest stroną Konwencji Narodów Zjednoczonych o prawach osób niepełnosprawnych, tak więc państwa członkowskie muszą zagwarantować stosowanie tej konwencji.

1.8 Zgodnie ze swoim stanowiskiem z 2008 r.⁽²⁾ EKES wzywa do zwrócenia szczególnej uwagi na reprezentację kobiet w sporcie i do propagowania równości płci w tej dziedzinie.

1.9 EKES podkreśla rolę stowarzyszeń sportowych typu non-profit w promowaniu uprawiania sportu. Konieczne jest wspieranie tych struktur zarówno poprzez odpowiednie środki finansowe, jak też zachęcanie do działalności wolontariackiej w tych organizacjach.

⁽¹⁾ Opinia EKES-u dotycząca „Białej księgi w sprawie sportu”, Dz.U. C 151 z 17.6.2008.

⁽²⁾ Ibidem.

1.10 Konieczna jest także aktywna współpraca między organizacjami zawodowymi i organizacjami nienastawionymi na zysk, gdyż od tego zależy rozwój sportu. Zdaniem EKES-u priorytetem jest znalezienie trwałych sposobów finansowania celem umożliwienia tej współpracy.

1.11 EKES wyraża szczególne zaniepokojenie coraz większą aktywnością sektora nielegalnych i nieuregulowanych zakładów oraz loterii, w którym wyraźnie brakuje odpowiednich regulacji i sankcji. Należy podkreślić rolę, jaką sektor gier i zakładów kontrolowany przez państwo lub otrzymujący od niego licencje na działanie może odgrywać w finansowaniu sportu poprzez inwestycje dochodów w modernizację obiektów sportowych. Konieczne jest nawiązanie dialogu między państwami członkowskimi, aby znaleźć modele zapewniające najlepsze poszanowanie zasad UE. Regulacja rynku zakładów i loterii sportowych ma również zasadnicze znaczenie dla zapewnienia sprawiedliwości i przejrzystości w sporcie.

1.12 EKES przyznaje, że UE napotyka na trudności w regulacji rynku zakładów. Należy w pełni przestrzegać reguł rynku wewnętrznego i konkurencji, przy jednoczesnym poszanowaniu zasady pomocniczości. Komitet wzywa Komisję do ścisłego monitorowania tej kwestii oraz do stworzenia orientacyjnych ram w celu regulacji tego rynku, przy uwzględnieniu zasad i cennych informacji, które mogą się wyłonić w wyniku trwających obecnie konsultacji⁽³⁾.

2. Uwagi ogólne

2.1 Wprowadzenie

2.1.1 W dniu 18 stycznia 2011 r. Komisja Europejska wydała komunikat w sprawie rozwoju europejskiego wymiaru sportu, w którym dokonuje ogólnego przeglądu wyników Białej księgi na temat sportu. Rada Unii Europejskiej, zgodnie z art. 165 TFUE, nakreśliła plan działania w oparciu o grupy robocze, aby sprecyzować ustalone cele.

2.1.2 Znaczenie sportu jest powszechnie uznawane przez wszystkich, tak przez państwa członkowskie, jak i wszelkie zainteresowane strony. Nie można zaprzeczyć pożytkom, jakie sport przynosi społeczeństwu. Zapewniane przez sport korzyści w dziedzinie ochrony zdrowia, integracji społecznej i gospodarki UE wskazują na potrzebę współpracy i rozwoju uzgodnionych strategii. UE jest najodpowiedniejszą płaszczyzną dla pokierowania państwami członkowskimi, by osiągnęły pozytywne wyniki w tym zakresie.

2.1.3 Znaczenie europejskiego wymiaru sportu jest wyraźne, zarówno jeżeli chodzi o finansowanie konkretnych programów i działań w tym sektorze, jak i tworzenie odpowiednich przestrzeni dialogu i wymiany informacji.

2.1.4 Igrzyska olimpijskie, które odbędą się w 2012 r. w Londynie, niosą ze sobą szansę na rozwój europejskiego wymiaru sportu na różnych poziomach, np. pod względem modeli organizacji, monitorowania i koordynacji czy w odniesieniu do wyników dialogu między różnymi zaangażowanymi podmiotami.

2.2 Cele i treść komunikatu

2.2.1 Wraz z wejściem w życie nowego traktatu UE otrzymała nowe kompetencje w dziedzinie sportu. Dotąd europejski wymiar sportu był rozwijany nie wprost, lecz za pomocą kompetencji przyznanych UE w dziedzinie spraw społecznych, edukacji i ochrony zdrowia, a jeszcze bardziej pośrednio w kontekście zasad rynku wewnętrznego i prawa konkurencji.

2.2.2 Mimo tych ograniczeń zawsze uznawano, że współpraca na rzecz rozwoju sportu leży w interesie państw członkowskich. W związku z tym UE stała się odpowiednią strukturą dla tworzenia tej polityki.

2.2.3 W komunikacie wskazuje się na potrzeby i znaczenie europejskiego wymiaru sportu. Określono najważniejsze kwestie w ramach działań na szczeblu UE. W tym celu przeprowadzono konsultacje publiczne z różnymi podmiotami, aby określić obszary priorytetowe. W ten sposób wyłoniono trzy obszary:

- społeczna rola sportu;
- gospodarczy wymiar sportu;
- kwestie organizacyjne w sporcie.

W ramach tych obszarów określono najważniejsze aspekty.

2.2.4 Omawiany komunikat ma na celu rozwinięcie lub pogłębienie białej księgi, przy jednoczesnym uwzględnieniu działań przeprowadzonych od czasu jej wydania, a także – w kontekście wejścia w życie nowego traktatu (a tym samym art. 165 TFUE) – wykorzystanie uprawnień nadanych UE.

3. Uwagi szczegółowe

3.1 Zdrowie

3.1.1 EKES uznaje, że uprawianie sportu przyczynia się do ogólnej poprawy zdrowia fizycznego i psychicznego obywateli, a także pośrednio wpływa pozytywnie na ich produktywność w pracy oraz na jakość życia. Jest to więc bardzo ważny instrument przeciwdziałania siedzącemu trybowi życia.

3.1.2 Sport pomaga zapobiegać otyłości i wielu poważnym chorobom, zwłaszcza związanym z układem krążenia, a także zwalczać je. W tym kontekście uprawianie sportu przynosi dodatkowe korzyści gospodarcze, gdyż zmniejsza koszty ochrony zdrowia i wydatki na zabezpieczenia społeczne.

3.1.3 Sport ma także fundamentalne znaczenie dla integracji społecznej i dobrego samopoczucia osób starszych i to nie tylko jeśli chodzi o zwalczanie chorób, lecz również w odniesieniu do lepszej komunikacji międzypokoleniowej.

⁽³⁾ COM(2011) 12 wersja ostateczna, s. 10.

3.2 Walka z dopingiem

3.2.1 Walka z dopingiem ma bardzo duże znaczenie. Ochrona integralności fizycznej sportowców oraz uczciwej konkurencji wymaga skoordynowanych działań na wszystkich szczeblach, nie tylko wśród 27 państw członkowskich i ich organów, lecz także na szczeblu międzynarodowym. Ścisła współpraca i większa zgoda między stronami co do najlepszych sposobów działania zwiększa prawdopodobieństwo sukcesu.

3.2.2 Zwalczanie dopingu ma także szczególne znaczenie nie tylko w sporcie zawodowym, lecz także na poziomie sportu amatorskiego.

3.2.3 Niezbędne są zdecydowane i skoordynowane działania państw członkowskich na rzecz regulacji i kontroli wprowadzania do obiegu środków dopingujących, w związku z czym EKES popiera zamiar Komisji dotyczący propozycji przystąpienia do konwencji antydopingowej Rady Europy.

3.3 Kształcenie, szkolenie i kwalifikacje w sporcie

3.3.1 Aktywność fizyczna w szkołach jest pierwszym krokiem ku pielęgnowaniu wśród młodzieży wartości sportowych, które będą im towarzyszyć przez całe życie. EKES w pełni popiera działania na rzecz wdrażania dobrych praktyk sportowych w ramach systemu edukacji oraz poprawy niezbędnej infrastruktury.

3.3.2 EKES popiera stanowisko Komisji Europejskiej, zgodnie z którym należy uwzględnić znaczenie kwestii równoległych karier w edukacji i szkoleniu sportowców.

3.3.3 EKES popiera także inicjatywy podejmowane w ramach programu „Uczenie się przez całe życie”, który uważa za niezbędną strategię dla krzewienia pozytywnych wartości sportowych.

3.3.4 Odpowiednie kwalifikacje trenerów i uczniów w dziedzinie sportu to kolejny czynnik istotny dla zagwarantowania wartości sportowych. EKES zgadza się z Komisją co do uwzględnienia kwalifikacji sportowych w krajowych systemach kwalifikacji, aby mogły one zostać włączone do europejskich ram kwalifikacji (EQF).

3.3.5 Wolontariat w dziedzinie sportu, prowadzony przede wszystkim w lokalnych klubach sportowych, ma dużą wartość dla całego społeczeństwa. Niemniej jednak nienastawione na zysk wolontariackie organizacje sportowe często nie otrzymują należnego im uznania ze strony władz publicznych i stoją obecnie przed poważnymi wyzwaniami. EKES zwraca uwagę na niewystarczające uwzględnienie w komunikacie Komisji znaczenia wolontariatu w dziedzinie sportu. Wzywa więc Komisję do przedsięwzięcia niezbędnych środków w celu szerszej promocji kultury wolontariatu w dziedzinie sportu. W szczególności należy energiczniej wspierać na szczeblu europejskim kwalifikacje i szkolenie wolontariuszy, jak też nabywanie oraz uznawanie umiejętności i kompetencji. Ponadto Komisja powinna przyglądać się temu procesowi, aby uniknąć niepożądanych i szkodliwych skutków dla organizacji sportowych nienastawionych na zysk podczas opracowywania przepisów wspólnotowych.

3.4 Zwalczanie przemocy w sporcie

3.4.1 EKES z zadowoleniem przyjmuje inicjatywę Komisji na rzecz rozwijania i wdrażania działań edukacyjnych związanych z przemocą w sporcie, przeznaczonych zarówno dla kibiców, jak i dla policjantów.

3.4.2 Edukacja kibiców zaczyna się od najmłodszych lat, w szkolnej ławce. Wartości związane z uprawianiem sportu powinny być ważniejsze niż niezdrowe współzawodnictwo.

3.4.3 Przemoc w sporcie to poważny problem występujący w całej Europie. Przemoc ogólnie rzecz biorąc często wiąże się z rasizmem, ksenofobią, homofobią itp. Przyszłe działania powinny mieć na celu zwalczanie tych zjawisk, które są całkowicie sprzeczne z wartościami sportowymi.

3.4.4 Należy zapewnić stałe monitorowanie informacji i współpracę między organizacjami odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo kibiców, przede wszystkim jeżeli chodzi o zapobieganie wykroczeniom popełnionym przez wcześniej zidentyfikowane grupy ryzyka, głównie podczas międzynarodowych imprez sportowych.

3.5 Włączenie społeczne w sporcie i poprzez sport

3.5.1 Konieczne jest stworzenie niezbędnych warunków zapewniających wszystkim osobom, w tym niepełnosprawnym i starszym, dostęp do obiektów sportowych i możliwości uprawiania sportu. Dla osiągnięcia tego celu kluczowe znaczenie będzie miała pomoc publiczna.

3.5.2 Należałoby przeprowadzić badania w zakresie aktywności sportowej osób niepełnosprawnych, aby umożliwić im uprawianie wszystkich rodzajów sportu. EKES popiera inicjatywę Komisji w tym zakresie.

3.5.3 Przystąpienie UE i państw członkowskich do Konwencji Narodów Zjednoczonych o prawach osób niepełnosprawnych pociąga za sobą podjęcie niezbędnych działań w celu zapewnienia zgodności z konwencją. EKES wzywa Komisję do zbadania środków przyjętych przez państwa członkowskie w tej dziedzinie.

3.5.4 Należy zagwarantować równouprawnienie płci w sporcie, gdyż kobiety są niewystarczająco reprezentowane w wielu dyscyplinach sportowych. EKES wspiera inicjatywy mające na celu poszanowanie zasad równości płci i równości szans. W tym kontekście zgadza się z włączeniem kategorii „sport” do bazy danych dotyczących kobiet na stanowiskach kierowniczych.

3.5.5 Sport może być motorem integracji i dialogu międzykulturowego oraz propagować ducha obywatelstwa europejskiego. Należy podkreślić potencjał sportu w zakresie integracji grup mniej uprzywilejowanych i znajdujących się w trudnej sytuacji. EKES w pełni zgadza się z potrzebą wspierania programów na rzecz integracji społecznej poprzez sport. Organizacje pozarządowe odgrywają tu fundamentalną rolę, którą należy propagować.

3.5.6 Migracja sportowców coraz bardziej się nasila. Integracja tych osób i ich rodzin w państwach przyjmujących jest formą promocji wartości kultury i społeczeństwa tych państw. EKES popiera wysiłki państw członkowskich i Komisji w zakresie tworzenia zachęt legislacyjnych do przyjmowania tych obywateli, umożliwiania im osiedlania się i zapewniania niedyskryminacyjnego traktowania.

3.6 *Gospodarczy wymiar sportu*

3.6.1 EKES uznaje rosnące znaczenie gospodarcze sportu. Sektor ten stanowi ok. 2 % całkowitego PKB UE. Rynek sportu przyczynia się do zwiększenia możliwości zatrudnienia oraz wyższego wzrostu gospodarczego. Wiele organizacji przekształciło się w przedsiębiorstwa, lecz nadal sporo z nich to struktury typu non-profit. Konieczne jest nawiązanie lub rozwijanie stosunków między tymi dwoma rodzajami organizacji, aby zapewnić ich rentowność.

3.6.2 Sektor prywatny nabiera coraz większego znaczenia społecznego w rozwijaniu sportu, bezpośrednio poprzez konkretny wkład czy też poprzez sponsoring.

3.6.3 EKES uznaje i popiera utworzenie sportowego rachunku satelitarnego. Wiarygodne dane dotyczące sum generowanych przez sport są niezbędne do obrania bardziej odpowiedzialnych strategii. Szersza współpraca i więcej zebranych informacji umożliwia opracowanie bardziej racjonalnej polityki.

3.6.4 W omawianym komunikacie położono duży nacisk na kwestię wykorzystywania prawa własności, które przysługuje organizatorom w stosunku do imprez sportowych, oraz ich praw własności intelektualnej. EKES popiera to podejście. Sprzedaż praw do transmisji telewizyjnych oraz artykułów promocyjnych to znaczące źródło dochodów organizacji sportowych. W tym kontekście należy wzmacnić w przepisach UE prawa organizacji sportowych. Organizatorzy imprez sportowych powinni mieć prawo domagać się sprawiedliwej rekompensaty za wszelkie formy wykorzystania gospodarczej użyteczności ich imprez.

3.6.5 EKES zgadza się z analizą prawną Komisji dotyczącą potencjalnego naruszenia zasad konkurencji w związku z łączną sprzedażą praw. Jednakże słuszne jest uznanie spełnienia kryteriów dotyczących wyłączeń na mocy art. 101 ust. 3 TFUE. EKES przyznaje, że sprzedaż łączna przynosi niezaprzeczone korzyści organizacjom sportowym i że powinny one prowadzić ją tak, aby nie podlegała stosowaniu art. 101 ust. 1 TFUE.

3.6.6 Handel sprzętem sportowym i odzieżą sportową oraz innymi powiązanymi produktami (a także ich produkcja) to biznes wart miliardy euro także w Europie. Poprzez reklamy i sponsoring sektor ten jest jednym z największych źródeł finansowania sportu. Wiele analiz przeprowadzonych na zlecenie organizacji europejskich wykazało szereg nieprawidłowości w zakresie warunków pracy w globalnym łańcuchu produkcji wyrobów sportowych, co może osłabiać wiarygodność etyczną całego ruchu sportowego. Sportowcy, uczestnicy ruchu sportowego i przedsiębiorstwa sponsorujące imprezy sportowe, a także współpracujący partnerzy powinni mieć

obowiązek monitorowania łańcucha produkcji i związanych z nim warunków pracy w sposób wiarygodny i przejrzysty (oraz opracować zalecenia etyczne oparte na międzynarodowych standardach pracy MOP).

3.6.7 EKES zauważa, że rynek zakładów i loterii kontrolowany przez państwo lub otrzymujący od niego licencje na działanie ma duże znaczenie dla trwałego finansowania działalności sportowej. Wpływy fiskalne są znaczące i pośrednio służą zapewnieniu stabilności finansowej różnym wymiarom sportu. Podobnie operatorzy zakładów sportowych on-line powinni za pomocą umów dawać organizatorom imprez sportowych możliwość kontrolowania rodzajów proponowanych zakładów i uzyskiwania wynagrodzenia za wykorzystanie tych imprez jako podstaw zakładów sportowych on-line.

3.6.8 Stworzenie europejskiej loterii sportowej mogłoby zwiększyć atrakcyjność tego segmentu rynku i umożliwić pozyskanie środków na finansowanie rozwoju regionalnych struktur sportowych oraz szkoleń i edukacji w zakresie sportu.

3.6.9 EKES uznaje nieodłączne trudności związane z regulacją tego rynku i przypomina jednak Komisji, że na mocy zasad rynku wewnętrznego i prawa konkurencji możliwe jest legalne wspieranie działań na rzecz przejrzystości w tym sektorze.

3.6.10 Korupcja i grupy mafijne są częścią rynku zakładów nielegalnych. Grupy te usiłują, niekiedy z powodzeniem, manipulować wynikami, co przynosi negatywne skutki dla uczciwej konkurencji sportowej, prowadzi do korupcji różnych podmiotów i uczestników oraz wypacza wartości sportowe. EKES wzywa Komisję i państwa członkowskie do harmonizacji przepisów na rzecz walki z tymi nielegalnymi praktykami.

3.6.11 EKES z zadowoleniem przyjmuje inicjatywę polegającą na nadzorze stosowania prawodawstwa dotyczącego pomocy państwa w sektorze sportu, aby zagwarantować pełne poszanowanie przepisów europejskich.

3.6.12 EKES w pełni popiera rozważenie możliwości skorzystania ze wsparcia Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w celu ulepszenia infrastruktury sportowej, zważywszy że jest ono potrzebne organizacjom wolontariackim i służy wzmocnieniu rozwoju regionów i obszarów wiejskich w państwach członkowskich.

3.7 *Organizacja działalności sportowej*

3.7.1 Należy objaśnić, jakie przepisy europejskie mają zastosowanie do sektora sportu. EKES z zadowoleniem przyjmuje inicjatywę Komisji na rzecz zapewnienia pomocy i wytycznych, na zasadzie jednostkowych przypadków, w zakresie właściwego stosowania pojęcia „szczególnego charakteru sportu”.

3.7.2 EKES w pełni podziela rosnące zaniepokojenie działalnością w wymiarze prawnym agentów sportowych. Kwestią priorytetową jest zrozumienie i zbadanie wpływu tego rodzaju działalności na organizacje sportowe i szkoleniowe oraz zapewnienie lepszej ochrony zawodników.

3.7.3 EKES popiera organizację konferencji w sprawie okresowej analizy europejskiego wymiaru sportu i jego wpływu oraz pragnie w niej aktywnie uczestniczyć.

3.7.4 EKES zgadza się z propozycją Komisji i sądzi, że kluczowe znaczenie ma wprowadzenie w praktyce stałego dialogu partnerów społecznych i organizacji sportowych oraz zachęcanie do jego prowadzenia, aby zbadać i omówić kwestie związane ze sportem, takie jak edukacja i szkolenia, ochrona nieletnich, zdrowie i bezpieczeństwo, zatrudnienie, warunki pracy i stabilność kontraktów.

Bruksela, 26 października 2011 r.

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
Staffan NILSSON
